

ÎNCHEIERE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Gumeniuc Andrei,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gumeniuc Andrei
către Direcția Regională Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al
MAI cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva încheierii din 27 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
restituit cererea de apel depusă de Gumeniuc Andrei împotriva hotărârii din 24
februarie 2020 a Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni, în temeiul art. 369 alin. (1)
lit. a) din Codul de procedură civilă,

c o n s t a t ă:

La 05 februarie 2020, Gumeniuc Andrei a depus cerere de chemare în judecată
către Direcția Regională Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al
MAI cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Prin hotărârea din 24 februarie 2020 a Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni,
cererea de chemare în judecată depusă de Gumeniuc Andrei către Direcția Regională
Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI cu privire la repararea
prejudiciului material și moral s-a admis parțial. S-a încasat din contul Direcției
Regionale Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI în
beneficiul lui Gumeniuc Andrei prejudiciul material în sumă de 2400 lei, conform
bonurilor prezentate în ședința de judecată. S-a refuzat admiterea capătului de cerere
în ce privește încasarea pagubei morale.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 09 martie 2020,
Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Direcția Regională Nord, a contestat-
o cu apel, depunând cerere de apel nemotivată, prin care a solicitat admiterea
apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi decizii de respingere
a acțiunii depuse de Gumeniuc Andrei. La 12 martie 2020, Gumeniuc Andrei a
înregistrat o cerere de apel nemotivată, solicitând casarea parțială a hotărârii primei
instanțe în partea respingerii pretențiilor sale, cu emiterea în această parte a unei noi
hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin încheierea din 25 mai 2020 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de apelantul Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Direcția Regională Nord și de apelantul Gumeniuc Andrei, împotriva hotărârii din 24 februarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni. S-a acordat apelantului Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Direcția Regională Nord, termen limită de înregistrare a cererii de apel motivată, iar apelantului Gumeniuc Andrei termen limită de înregistrare a dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 300 lei, și a cererii de apel motivată în limba română, în copii pentru toți participanții la proces, în Cancelaria Curții de Apel Bălți până la data de 12 iunie 2020.

Prin încheierea din 27 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel depusă de Gumeniuc Andrei împotriva hotărârii din 24 februarie 2020 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La 23 iulie 2020, Gumeniuc Andrei a declarat recurs asupra încheierii din 27 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia, cu restituirea cauzei în instanța de apel la rejudecare în alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs a indicat că încheierea instanței de apel urmează a fi casată, deoarece recurentul are o stare materială precară, neavând posibilitate să achite taxa de stat, iar apelul motivat nu a fost întocmit din motivul că instanța de apel a refuzat să îi înmâneze copia hotărârii motivate a primei instanțe.

La 13 octombrie 2020, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Direcția Regională Nord, a depus referință la cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Gumeniuc Andrei urmează a fi restituit din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 425 al Codului de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea privind restituirea cererii de apel a fost pronunțată de Curtea de Apel Bălți la 27 iunie 2020, fiind expediată spre cunoștință recurentului la 03 iulie 2020 (f.d. 144) și recepționată de către acesta la 09 iulie 2020 (f.d. 147, 148). Astfel, ținând cont de faptul că cererea de recurs a fost înregistrată la 23 iulie 2020, Colegiul consideră că aceasta a fost depusă în termen.

Conform art. 426 alin. (3) al Codului de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Astfel, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul judiciar a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței controlul

actelor judecătorești contestate. Mai mult, nici un participant nu a solicitat audierea publică a cauzei sale (a se vedea, *mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75, cauza Eriksson vs Suedia, hotărârea din 12 aprilie 2012, § 66, 72, cauza Põnkä vs Estonia, hotărârea din 08 noiembrie 2016, § 33 – 34).

Conform art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) al Codului de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Art. 437 alin. (1) al Codului de procedură civilă reglementează elementele pe care trebuie să le conțină o cerere de recurs.

Astfel, Colegiul constată că Gumeniuc Andrei a depus cererea de recurs într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

În același timp, instanța de recurs remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În lumina celor indicate, Colegiul reiterează că, unul din principiile fundamentale ale procesului civil este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 al Codului de procedură civilă și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în lumina Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora. Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs în

Secțiunea 1 este redactată într-o altă limbă decât limba de stat, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Astfel, Colegiul ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat de Gumeniuc Andrei împotriva încheierii din 27 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. b¹) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se restituie recursul declarat de către Gumeniuc Andrei împotriva încheierii 27 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gumeniuc Andrei către Direcția Regională Nord a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru